

18. ULUSLARARASI KATILIMLI
ADLI TIP
GÜNLERİ 19-22 EKİM 2023
AKSU - ANTALYA

KONGRE KİTABI

PANELLER VE SUNUMLAR

*"Gerçeğin peşinde,
adaletin hizmetinde!"*

**TÜRKİYE
YÜZYILI**

100
TÜRKİYE CUMHURİYETİ'nİN YÜZÜNCÜ YILI

TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN YÜZÜNCÜ YIL

T.C. ADALET BAKANLIĞI
ADLI TIP KURUMU

EDİTÖR

Dr. Öğretim Üyesi Hızır ASLIYÜKSEK

EDİTÖR YARDIMCILARI

Prof. Dr. İbrahim İKİZCELİ

Prof. Dr. Adem KARBUZ

Doç. Dr. Nihan Hande AKÇAKAYA

Muhammet ŞİMŞEK

ADLI TIP KURUMU YAYINLARI -3

T.C. Adalet Bakanlığı Adli Tıp Kurumu Adına

Sahibi ve Yayın Yönetmeni

Dr. Hızır ASLIYÜKSEK

ISBN

978-605-2163-45-0

©T.C. ADALET BAKANLIĞI ADLI TIP KURUMU
Yenibosna Çobançeşme Mh. Sanayi Cd. Kımız Sk. No:1
Bahçelievler/İSTANBUL 34196

KONGRE DÜZENLEME KURULU

ONURSAL BAŞKAN

Yılmaz TUNÇ

Adalet Bakanı

BAŞKAN

Dr. Öğretim Üyesi Hızır ASLIYÜKSEK

Adli Tıp Kurumu Başkanı

KONGRE SEKRETERİ

Prof. Dr. İbrahim İKİZCELİ

ORGANİZASYON KOMİTESİ

Muhammet ŞİMŞEK

Prof. Dr. Adem KARBUT

Doç. Dr. Nihan Hande AKÇAKAYA

Prof. Dr. Erol KAM

Dr. Öğretim Üyesi Nedim UZUN

Uzm. Dr. Caner BEŞKOÇ

Uzm. Dr. Ali Ulvi ÇALIK

Uzm. Dr. Muhammed Emin BOYLU

Adnan KEÇE

BİLİMSEL KURUL

Prof.Dr. Abdulkerim YILDIRIM
Prof.Dr. Abdullah Coşkun YORULMAZ
Prof.Dr. Ahmet BELCE
Prof.Dr. Ahmet Nezi KÖK
Prof.Dr. Ali Cengiz KÖSEOĞLU
Prof.Dr. Bahri TEKER
Prof.Dr. Başar ÇOLAK
Prof.Dr. Cüneyt YÜKSEL
Prof.Dr. Ekin Özgür AKTAŞ
Prof.Dr. Faruk AŞICIOĞLU
Prof.Dr. Gökhan İbrahim ÖĞÜNÇ
Prof.Dr. Gürsel ÇETİN
Prof.Dr. Hikmet Ergin DÜLGER
Prof.Dr. İbrahim ÜZÜN
Prof.Dr. İsmail Özgür CAN
Prof.Dr. Mahmut KOCA
Prof.Dr. Mehmet Akif İNANICI
Prof.Dr. Mehmet Sunay YAVUZ
Prof.Dr. Mehmet TOKDEMİR
Prof.Dr. Muharrem KILIÇ
Prof.Dr. Murat COŞKUN
Prof.Dr. Musa DİRLİK
Prof.Dr. Mustafa Fatih YAVUZ
Prof.Dr. Mustafa ÖZCAN

Prof.Dr. Necmi ÇEKİN
Prof.Dr. Nurdan MEMİŞOĞLU APAYDIN
Prof.Dr. Recep FEDAKAR
Prof.Dr. Rıza YILMAZ
Prof.Dr. Sait ÖZSOY
Prof.Dr. Sefa SAYGILI
Prof.Dr. Şelami DEMİRKOL
Prof.Dr. Sema DEMİRÇİN
Prof.Dr. Süleyman Serhat GÜRPINAR
Prof.Dr. Şenol TURAN
Prof.Dr. Tülin Tiraje CELKAN
Prof.Dr. Yasemin BALCI
Prof.Dr. Yaşar BECERİKLİ
Prof.Dr. Zeki BAYRAKTAR
Prof.Dr. Zehra Zerrin ERKOL
Prof.Dr. Gökhan UMUT
Doç.Dr. Abdurrahman SAVAŞ
Doç.Dr. Ahmet Cahit İYİLİKLİ
Doç.Dr. Ali KOÇAK
Doç.Dr. Barış TORAMAN
Doç.Dr. Bora ÖZDEMİR
Doç.Dr. CebraİL ŞİMŞEK
Doç.Dr. Ferah KARAYEL
Doç.Dr. Habibe MERCANOĞLU

Doç. Dr. Mücahit ORUÇ
Doç.Dr. Hasan Kadir YILMAZTEKİN
Doç.Dr. Hasan Turan KARATEPE
Doç.Dr. Hüseyin Çetin KETENCİ
Doç.Dr. Muhammed DEMİREL
Doç.Dr. Murat Nihat ARSLAN
Doç.Dr. Yeter EROL ÖZTÜRK
Doç.Dr. Selman DURSUN
Doç.Dr. Yavuz Selim GÜÇLÜ
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa OKUDAN
Dr. Öğr. Üyesi Yusuf ATAN
Dr. Öğr. Üyesi Nurettin Nezi ANOLAY
Dr. Öğr. Üyesi Kağan GÜRPINAR
Dr. Öğr. Üyesi Bahadır DEMİR
Dr. Öğr. Üyesi Fahri Erdem KAŞAK
Dr. Öğr. Üyesi Uğur KOÇAK
Dr. Öğr. Üyesi Ali GÖRÇİN
Dr. Öğr. Üyesi Gökşun DEMİREL
Dr. Öğr. Üyesi Kerem SEHLİKOĞLU
Uzm.Dr. Hasan AĞRITMIŞ
Uzm.Dr. Hüseyin SARI
Uzm.Dr. Levent ORTAKÖYLÜ
Uzm.Dr. Serdar ÖZDİL
Uzm.Dr. Eren AKGÜNDÜZ
Uzm.Dr. Uğur REYHAN
Dr. Mehmet AKDENİZ

BASKI ÖN HAZIRLIK

Yusuf Anıl DURALI

MİZANPAJ VE TASARIM HAZIRLIK

Nihat YILMAZ

BASKI VE CİLT

Naturel Basım Yayın ve Reklam Hizmetleri San. ve Tic. Ltd. Şti.

Maltepe Mh. Davutpaşa Cd. Emintaş Kazım Dinçol San. Sit.

Kat:2 No:226/274 Topkapı / Zeytinburnu / İSTANBUL

SERTİFİKA NO: 68512

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
ADLI TIP KURUMU BAŐKANLIĐI

18. ULUSLARARASI KATILIMLI
ADLI TIP
GÜNLERİ 19-23 EKİM 2023
AKSU - ANTALYA

KONGRE KİTABI
PANELLER VE SUNUMLAR

İstanbul, 2024

1. GÜN
4. OTURUM

**TCK'DA TANIMLANAN
YARALAMA SUÇLARININ
ADLİ TIP AÇISINDAN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

TCK'DA TANIMLANAN YARALAMA SUÇLARININ ADLİ TIP AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ OTURUMU

Osman ATALAY (Moderatör):

Çok değerli Yargıtay Başkan Vekilim, Yargıtay'ın çok değerli Ceza Başkanları, Adli Tıp Kurumumuzun başkanları, çok değerli hâkimler, savcılar, çok değerli doktorlar, öğretim üyeleri hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum. Bugünkü 8 saat sunumlardan sonra son 1,5 saatlik bir sunumumuz kaldı. Zor bir sunum ama hiç endişe etmeyin. Çok değerli hocalarımız var. Hepsı pırıl pırıl, bomba gibi hocalar yine karşımda genç, pırıl pırıl hâkim, savcı ve doktor arkadaşlar var.

Efendim hâkimlik, savcılık ile doktorluk bir nevi aynı şey. Her ikimiz de insanla uğraşıyoruz. Doktor insanın hastasıyla, biz de toplumun suçlu kesimiyle, yani insanla uğraşıyoruz. Profesör Doktor Faruk EREM'in çok güzel bir sözü var "Suçlu insanı kazıdığınız zaman, altından insan çıkar." O yüzden hepimizin meslekleri açısından bu son derece önemli. Bu son sunumu özellikle ben 10 dakikaya sığdırmaya çalışacağım, TCK'da kasten yaralama ve raporlarla ilgili konuları. Sonra İstanbul Hukukun çok değerli hocası Doçent Doktor Selman Bey güzel bir sunum gerçekleştirecek. Ondan sonra çok değerli doktorlarımıza, sayın profesörlerimize, söz vereceğiz onlar farklı bir sunum gerçekleştirecekler, onu belirtmek istiyorum. Şimdi sunumumu kısaca bir an önce bitirmeye çalışacağım.

Çok değerli meslektaşlarım, kasten yaralama açısından bir değerlendirme yapacağız. Vücut dokunulmazlığına ilişkin suçlarda en önemli suçlar kasten yaralamadır. Değerli hukukçular, değerli doktorlar, değerli adli tıp uzmanları, yaşam hakkı son derece önemlidir.

Yaşam hakkı tüm dünya hukuklarında koruma altına alınmış bir haktır. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi ve İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'nde yaşam hakkı son derece önemlidir. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinin 3. maddesi "Yaşamak, hürriyet ve kişi emniyeti her ferdin hakkıdır" demektedir. Bize yansıması, Anayasanın 17. maddesidir ve son derece önemlidir. "Herkes yaşama, maddi ve manevi varlığını geliştirme hakkına sahiptir". Kişinin vücut dokunulmazlığı ve yaşam hakkı son derece

önemlidir. Özellikle yeni TCK hayata karşı suçlar ve vücut dokunulmazlığına karşı suçlar olarak ikiye ayrılmıştır. Özellikle ilk değişim eski TCK ile yeni TCK arasında...

Hepinize teşekkürle başlamak istiyorum, 8 saat sonra yepyeni bir kalabalıkla karşılaşıyoruz. Dinlemek için buraya geldiniz. Hepinize hassaten ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Bu önemli. Niye önemli biliyor musunuz? Bu bir sevgi işidir efendim. Hukuk ve doktorluk bir sevgi işidir. Sevgi olmadan hiçbir şey olmaz. O yüzden hepinizi tekrar sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

İlk değişiklik eski yasada "müessir fiil" iken, yeni yasada "kasten yaralama" olarak değişmiştir. Eski TCK'da rapor "mutat iştigaline engel olma" veya "iş ve gücüne mani olma" iken, artık yeni TCK'da rapor "basit, tıbbi müdahale ile giderilebilir" veya "basit tıbbi müdahale ile giderilemez" şeklinde belirlenmiştir. Yeni yasada kasten yaralamanın temel maddesi TCK 86-1'dir. Bu maddede "kişinin vücuduna acı veren, sağlığının veya algılama yeteneğinin bozulmasına neden olan her davranış kasten yaralamadır" der. Korunan vücut bütünlüğüdür, insan sağlığıdır. Kasten yaralamada 3 şey önemlidir. Kişinin vücuduna acı verme, yeni olarak getirilen sağlığının bozulması ve algılama yeteneğinin bozulmasıdır. Yeni TCK ile gelen, bu nedir? Sağlığının bozulması, süresi ne olursa olsun mağdurda hastalık oluşturmak, böyle bir hastalığı önceden varsa bunu artırmak, birisini sarhoş hale getirmek, uyuşturucu vermek, içeceğine uykuyu ilacı katmak da kasten yaralamadır. Algılama yeteneğinin bozulması da mağdurda korku, uykuyu bozukluğu, sinir sisteminde olumsuzluk değişikliğe yol açan her türlü davranıştır.

Kasten yaralama suçu "genel kastla" işlenir. Bu suçun gerçekleşmesi için, yaralama kastı ile hareket edilmesi son derece önemlidir. Eğer kişi öldürme kastıyla hareket ediyor, netice öldürme ise kasten öldürmedir. Kişi öldürme kastıyla hareket ediyor, gerçekleşen netice yaralama ise kasten adam öldürmeye teşebbüştür. Ancak kasten yaralama kastıyla hareket edildi, adam öldürme gerçekleşti ise kastın aşılması suretiyle adam öldürme TCK 87/4 maddesidir.

87/4.maddesindeki suç oluşacaktır. Ancak tokatla yaraladı TCK 86/2'lik bir yaralama ise TCK 23. madde kast-taksir kombinasyonu gereği en az taksirle kusuru olması gerektiği için olay TCK 85/1' maddeye taksirle öldürme suçuna girecektir. Ancak burada sanık koca eşinin kalp krizi geçirebileceğini öngörebilecek durumda olduğundan, bilinçli taksirle ölüme sebep olmak suçundan TCK 85/1, 22/3. Maddelerinden sorumlu olacaktır. Ancak sanık kocanın basit yaralaması sonucunda, eşi kalp krizi tetiklemesi ve efor kaybı nedeniyle hayatı tehlike geçirecek şekilde yaralanmış ise bu durumda, TCK 23. madde kast-taksir kombinasyonu gereği en az taksirle kusuru olması gerektiği için, olay bilinçli taksirle hayatı tehlike geçirecek şekilde yaralanmaya sebep olmak suçundan TCK 89/2-e, 22/3. Maddesinden cezalandırılması gerekecektir.

Bu kısa zamanda bu kadar anlatabildim. Sizlere çok şey anlatmak istiyordum ama vakit yok. Hepinize saygılar sunuyorum.

Şimdi, çok değerli hukukçu. İstanbul Hukuktan Doçent Selman Bey'i davet ediyoruz efendim.

Selman DURSUN (Moderatör)

Öncelikle herkesi saygıyla selamlıyorum. Benden önce sunum yapan değerli Yüksek Mahkeme Hâkimi Osman ATALAY Bey, kasten yaralama suçu ile ilgili olarak önemli açıklamalarda bulundu. Konumuz ortak olduğu için bazı açıklamalarımız ister istemez kesişecektir. Tekrar olmaması adına daha önce değinilen konulara ayrıntılı olarak değinmeyeceğim.

Ben yaralama suçlarında adli tıbbın rolünü öne çıkaran bir sunum yapmaya çalışacağım. Aslında bunların bir kısmına Osman Bey de değindi. Adli tıbbın belirlemeleri, suç karşılığı verilecek cezanın tayininde önem taşıdığı gibi yargılamanın süresini de etkileyebiliyor. Zira adli tıp raporlarının duruma göre olay üzerinden 6 ay veya 18 ay geçtikten sonra alınması gerekliliği yargılama süresine tesir ediyor. Cezanın tayininde de örneğin, yaralama sonucu belirli organlardaki geçici veya sürekli işlev kaybı gibi tespitler Adli Tıp Kurumu tarafından yapılmakta olup mahkeme buna bağlı olarak cezaya hükmediyor.

I. Genel Olarak

Türk Ceza Kanunu'ndaki düzenlemelere baktığımızda (kasten ve taksirle) yaralama suçlarıyla ilgili olarak 4 hükümler karşılıyoruz. TCK m. 86, 87, 88 ve 89. maddeler. Bu kapsamda kasten yaralama ve taksirle yaralama şeklinde iki temel suç tipi karşımıza çıkıyor.

A. Kasten Yaralama

Söz konusu maddelerden 86, 87 ve 88. maddeler kasten yaralama suçuna ilişkin. Bir defa suçun temel şeklinin düzenlendiği 86. maddenin birinci fıkrasında adli tıbbi ilgilendiren bir düzenlemeyle karşılıyoruz. Fıkra da vücuda acı verme veya sağlığını ya da algılama yeteneğinin bozulması şeklinde üç seçimsel neticeye yer verilmiş olup bu neticeler basit tıbbi müdahale ile giderilemeyecek ölçüde olan, belirli bir ağırlık taşıyan neticelerdir (ikinci fıkradan ayırım).

Maddenin ikinci fıkrasında suçun daha az cezayı gerektiren nitelikli şekli düzenlenmiştir. Burada suçun temel şekline nazaran daha az haksızlık içeren bir yaralama söz konusudur. Yaralanan kişi üzerindeki etkisinin basit bir tıbbi müdahale ile giderilebilecek ölçüde hafif olması (uygulamada BTM diye kısaltılıyor) halinde zarar azlığına bağlı olarak suçun haksızlık içeriği de az olduğu için daha az cezayı gerektiriyor.

Maddenin üçüncü fıkrasında haksızlık içeriğinin artmasına bağlı olarak suçun daha ağır cezayı gerektiren nitelikli şekilleri öngörülüyor. Önceki sunumda Osman Bey bu nitelikli hallerde değindi. Örneğin, suçun silahla işlenmesi cezayı ağırlaştıran bir nitelikli haldir. Fakat bunların arasında adli tıbbi ilgilendiren nitelikli unsur, suçun beden veya ruh bakımından kendini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı işlenmesi halidir. Burada suçun konusu ve mağduru bakımından bir nitelikli unsur söz konusudur.

Kasten yaralamayla ilgili ikinci önemli hüküm, neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış yaralamaya (TCK m. 87) ilişkindir. Kasten yaralama suçu işlenirken kastedilen neticeden daha ağır veya başka neticelere neden olunması (kast - taksir kombinasyonu). Hemen belirtmek gerekir ki 87. maddenin tamamı adli tıbbi ilgilendiren bir içeriğe sahiptir. Başka bir deyişle maddedeki durumların tamamına dair tıbbi belirleme gerekliliği söz konusudur.

Bir de 88. madde var. Burada kasten yaralamanın ihmali davranışla işlenmesi düzenleniyor. Daha açık bir anlatımla kişinin hukuken yükümlü olduğu bir davranışı (bu yükümlülüğün kapsamı 83. maddeye göre belirlenecektir) kasten yerine getirmeyerek yaralama suçunu işlemesi. Örneğin, annenin kasten çocuğunu beslememesi ya da doktorun kasten hastasını tedavi etmemesi ve bu suretle yaralama suçunu oluşturan neticelerin meydana gelmesi.

B. Taksirle Yaralama

Yaralama suçları içinde ikinci temel suç tipi taksirle yaralama. Taksirle yaralama suçu tüm boyutlarıyla 89. maddede, tek maddede düzenleniyor. Burada da suçun temel şekli açısından vücuda acı verme veya sağlığını ya da algılama yeteneğinin bozulması neticeleri aranmaktadır ancak kasten yaralamadan farklı olarak yaralamanın etkisinin basit tıbbi müdahaleyle giderilebilecek ölçüde hafif olup olmaması farklı bir cezayı gerektirmiyor, iki hal de suçun temel şeklini oluşturuyor. Maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında suçun nitelikli şekilleri (bir görüşe göre suçun neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış halleri, taksir - taksir kombinasyonu) düzenleniyor. Kasten yaralamaya dair 87. Maddedeki düzenlemelerin tamamının, 89. Maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarda aynen tekrar edildiğini görüyoruz. Maddede bunun dışında başka hükümler de var ancak konumuz dışında olduğu için onlara değinmeyeceğim.

C. Neticesi Sebebiyle Ağırlaştırılmış Yaralamayı Model Alan veya Ona Atf Yapan Hükümler

Bu iki temel suç tipi (kasten yaralama ve taksirle yaralama) dışında özellikle 87. maddede yani neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış kasten yaralamayı model alan veya ona atf yapan hükümler de söz konusudur. Bu düzenlemeyi model alan hüküm olarak neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış işkence suçundan söz etmek lazım. TCK m. 95'te birebir 87. Maddedeki düzenlemeleri esas alan bir neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış işkence düzenlemesi bulunmaktadır. Dolayısıyla 87. Madde ile ilişkili adli tıp tespitleri, işkence suçunun bu ağır şekli için de geçerli olacaktır. Bunun dışında 87. Maddeye atf yapan hükümlere de işaret etmek gerekir. Çeşitli suç tiplerinde, özellikle cebrin (fiziki zor kullanmanın), suçun temel ya da nitelikli unsuru olduğu suçlarda cebrin ağır neticelere yol açması halinde ayrıca neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış yaralamadan dolayı cezalandırma söz konusu.

Örneğin, yağma, görevi yaptırmamak için direnme, cinsel saldırı, cinsel istismar, kişiyi hürriyetinden yoksun kılma, konut dokunulmazlığının ihlali suçlarında bu suçların temel veya nitelikli şekillerini işlemek için gerekenin ötesinde bir cebir

kullanılmış olması. Mesela mağdurun direncini kırmak için atılan tokat veya yumruğun mağdurun kulağını sağır etmesi, görme kaybına, kemik kırığına yol açması gibi ağır neticeler ortaya çıkmışsa kişi hem ilgili suçtan hem de kasten yaralamanın neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış halinden sorumlu olacaktır. Bu suçlarda da söz konusu tespitlerin yapılmasında adli tıbbın devreye girebileceğini söyleyebiliriz.

Ç. Netice Sebebiyle Ağırlaştırılmış Suç Kavramı

Yaptığımız açıklamalarda kast, taksir ve netice sebebiyle ağırlaştırılmış suç kavramlarına değindik. Bu kavramlar Türk Ceza Kanunu'nun 21, 22 ve 23. Maddelerinde tanımlanmış vaziyette olup bunlar daha çok hukuki değerlendirme açısından önem taşıyor. Bunlara burada değinmeyeceğim ama özellikle netice sebebiyle ağırlaştırılmış suç kavramının bir kombinasyon olduğunu ifade etmek gerekir. Bu bağlamda kast - taksir kombinasyonu dediğimiz modelde, örneğin kasten tokat veya yumruk atılması (temel suç olarak kasten yaralama) sonucunda kastedilmeyen, kastı aşan çeşitli ağır bir neticelerin (örneğin, kulağın sağır olması) ve hatta başka netice olarak ölümün gerçekleşmesi söz konusu. Netice sebebiyle ağırlaştırılmış suçta, temel suç ile ağır veya başka bir neticenin bileşimini (kombinasyonunu) içeren bir düzenlemeden bahsediyoruz. Bu çerçevede 23. Madde, bu ağır veya başka neticeden sorumluluk için bu neticelere dair en azından taksirin bulunmasını arıyor. Hukuki olarak dikkat ve özen yükümüne uygun davranılsaydı bu neticeler meydana gelmeyecekti diyebileceğimiz bir değerlendirme yapılması gerekiyor. Cezai sorumluluk bakımından nedensellik bağının ve objektif isnat edilebilirliğin varlığı yeterli görülmemekte, ilave olarak taksir ve buna dayalı kusur aranmaktadır.

II. Yaralama Suçlarının Nitelikli Unsurları

Kasten ve taksirle yaralama suçlarının adli tıp açısından önem taşıyan çeşitli nitelikli unsurları (netice sebebiyle ağırlaştırılmış haller dâhil) bulunmaktadır. Bu unsurları, temelde iki başlık altında toplayabiliriz.

A. Suçun Konusu ve Mağdur Sebebiyle Nitelikli Hal

Yaralama suçlarının konusu ve mağduru, herhangi bir insan veya insanın vücududur. Bununla birlikte kasten yaralama suçunun konusunun ve mağdurunun, beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan bir kişi olması, daha ağır cezayı gerektiren bir nitelikli unsur olarak düzenlenmiştir (TCK m. 86/3-b). Bu nitelikli hal, yalnızca kasten yaralama suçuna özgü olmayıp başka suç tiplerinde de yer almaktadır. Onlara biraz sonra değineceğim.

Suçun beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda olan kişiye karşı işlenmesi hali, kasten yaralamanın öncesinde kasten öldürme suçunda (TCK m. 82/1-e) düzenlenmiş olup 86. maddenin gerekçesinde 82. maddeye atıf yapılmıştır. Buna göre çocuk olması, ileri yaşı, hastalığı, malullüğü, ruhi veya fiziki güçsüzlüğü nedeniyle kendini korumaktan aciz durumda olan bir kimseye karşı kasten öldürme veya yaralama suçlarının işlenmesi, gerek faildeki ahlaki kötülüğün mefruz çokluğu gerekse fiilin icrasındaki kolaylık dolayısıyla nitelikli hal sayılmıştır. Bu konuda öğretide çeşitli örnekler verilmektedir: Çocuk olma (özellikle yaşı çok küçükse), aşırı yaşlılık (kocama), gebelik, engellilik (örneğin, yürüme veya görme engeli), hastalık (örneğin, yatalak veya akıl hastası), uyku hali (tartışmalı), baygınlık, narkoz, alkol veya uyuşturucu etkisinde olma sebebiyle kendini savunamayacak durumda olma. Yani tek başına bu sebeplerin bulunması yeterli olmayıp kişinin bu sebeplerle kendisini savunamayacak durumda olması

gerekir. Bu durumun kalıcı ya da geçici olması önem taşımıyor. Keza mağdurun bu duruma girmede kusurlu olup olmaması da önemli değildir. Örneğin, kişinin iradi olarak sarhoş olması ve sarhoş durumdayken kendisine karşı kasten yaralama suçunun işlenmesi ve böylece nitelikli halin gerçekleşmesi mümkündür. TCK m. 34'teki fail açısından madde etkisinde suç işlemenin kişinin alkol ya da uyuşturucu madde etkisinde suç işlemenin kişinin ceza sorumluluğunu etkilemeyeceğine dair düzenleme, burada mağdur söz konusu olduğu için geçerli değildir. İradi olarak sarhoş olmak suretiyle kendisini savunamayacak duruma sokan kişiler açısından da bu nitelikli hal devreye girer. Önemli olan failin bu durumu bilmesi ve bundan yararlanıyor olmasıdır. Buna karşılık fail, mağduru kendisini savunamayacak duruma düşürmüştü, örneğin, bayıltıp dövmüşse bu nitelikli hal söz konusu olmayacaktır. Çünkü burada zaten baştan itibaren kendisini savunamayacak bir durum yoktur. Fail bu duruma yol açmaktadır.

Dediğim gibi kanunun başka hükümlerinde de bu nitelikli hal bulunmaktadır. Kasten öldürme başta olmak üzere işkence, eziyet, cinsel saldırı, kişiyi hürriyetinden yoksun kılma, hırsızlık ve yağma suçlarının kendisini savunamayacak durumda bulunan kişilere karşı işlenmesi nitelikli hal olarak düzenlenmiş vaziyette.

B. Netice Sebebiyle Nitelikli Haller (Neticesi Sebebiyle Ağırlaştırılmış Haller)

Burada son olarak netice sebebiyle nitelikli hallere (neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış hallere) değineceğim. Söz konusu haller, yaralama suçları açısından 87. madde (kasten yaralama) ile 89. maddede (taksirle yaralama) düzenlenmektedir. Bu maddeleri model alan neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış işkence suçunu (m. 95) da burada zikretmek gerekir. Bu üç maddede yer alan ve içerik olarak aynı mahiyette olan halleri 8 başlık altında ele almak mümkündür. Burada özellik arz eden bazı noktalara temas edeceğim, konunun tıbbi nitelikteki ayrıntıları benim uzmanlık alanım dışındadır.

1. Duyu ve Organlardan Birinin İşlevine Dair Neticeler

Kanundaki sırayı takip edecek olursak; duyu ve organlardan birinin işlevine yönelik etkiler, ilk grup ağır neticeleri oluşturmaktadır. Burada "sürekli zayıflama" (m. 87/1-a, 89/2-a, 95/1-a) ya da "yitirme" (m. 87/2-b, 89/3-b, 95/2-b) şeklinde iki kategori netice karşımıza çıkıyor. Yani duyu ya da organlardan birinin işlevinin sürekli zayıflaması (uzuv zaafı) ya da bunların işlevlerinin yitirilmesi (uzuv tatili) neticeleri. Dikkat edilirse bu hususlar tıbbi uzmanlık gerektirmekte olup hâkimin bunu belirlemesi mümkün değildir, adli tıp gerekli tespiti yapacaktır. Söz konusu iki kategori farklı fıkralarda düzenlenmekte ve işlev yitirmesi daha ağır cezayla karşılanmaktadır. Dolayısıyla cezanın ağırlığını da esasen adli tıp uzmanlarının birliktirliği görüşü belirleyecektir.

Bu bağlamda çift organlardan birini yitirme, örneğin, kişinin bir gözünü yitirmesi, diğer gözüyle görmeye devam ediyor olması organlarda bir zayıflama olarak değil, daha ağır cezayı gerektiren yitirme olarak kabul edilmektedir.

Dişler bakımından ilginç ayrımlar yapılmaktadır. Adli tıp uzmanlarının hazırladığı kılavuzda dişlerin çiğneme ve konuşmaya etkisine göre birtakım puanlamalar söz konusu. Dişin türüne ve sayısına göre verilen puanlar çerçevesinde zayıflama ya da yitirme ayrımının yapıldığını görüyoruz. Ama mesela 4 dişi olan bir kişinin 3 dişi kırılırsa puanlamanın ne şekilde olacağı bir soru olarak belki gündeme gelebilir.

2. Konuşma Yeteneğine Dair Neticeler

Konuşma yeteneğine yönelik etkiler, ikinci grup ağır neticeleri oluşturuyor. Burada da söz konusu yetenekte "sürekli zorluk" (m. 87/1-b, 89/2-c, 95/1-b) veya bu yeteneğin "kaybolması" (87-2-c, 89/3-c, 95/2-c) şeklinde iki kategori ağırlık derecesi bulunmakta ve farklı cezalar öngörülmektedir. Kişinin yaralama sonucunda kekeme olması sürekli zorluğa örnek gösterilebilir. Bunun tersi durum, yani suç sonucu kekemeliğin kalkması halinde ise zorluk olmadığı için nitelikli hal oluşmayacak yahut bu ağır netice gündeme gelmeyecektir. Konuşma yeteneğinin kaybolması açısından ise hiç ya da anlamlı bir konuşma yapamama örneği verilebilir. Kişinin cihaz yardımıyla konuşabiliyor olması bu nitelikli halin uygulanmasına engel teşkil etmeyecektir.

3. Yüzdeki Neticeler

Yüzdeki etkiler üçüncü grubu oluşturmakta olup burada da yüzde "sabit iz" (m. 87/1-c, 89/2-d, 95/1-c) ve "sürekli değişim" (m. 87/2-d, 89/3-d, 95/2-d) şeklinde ağırlık ayrımı söz konusudur. Sabit izin mutlaka kişiyi çirkinleştirmesi de gerekmiyor. Yani güzel ya da anlamlı bir iz de nitelikli hali oluşturabilir.

Sabit izin mutlaka kişiyi çirkinleştirmesi de gerekmiyor. Yani güzel ya da anlamlı bir iz de nitelikli hali oluşturabilir.

Bu noktada adli tıp belirlemesine karşı ilginç bir Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararı var. Tartışma konusu olan husus, basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek bir yaralama ile yüzde sabit iz bir arada olabilir mi? Adli tıp yaklaşımına göre bu ikisi bir arada olabilirken Yargıtay bunların bir arada olamayacağını söylüyor. Daha açık bir anlatımla basit bir tıbbi müdahale ile giderilebilecek yaralamanın aynı zamanda sabit iz bırakabileceği görüşüne karşılık Yargıtayın "yüzde sabit bir iz varsa bu basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek bir yaralama değildir" şeklinde bir yaklaşım farklılığı karşımıza çıkıyor. Burada belki sabit iz kavramının tanımından hareket etmek lazım. Kısa sürede ve olağan bir tedavi ile giderilemeyen izler şeklindeki bir tanımla esas aldığımızda, uzun süren ve olağan tedavi ile giderilemeyen izlerin, basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek bir yaralama olmadığı söylenebilecektir. Ama tabii takdiri yine uzmanlarına bırakmak gerekir.

Burada sabit iz ya da eser kavramını genişleten görüşlerin olduğuna ve bunların kanunilik ilkesi açısından eleştirildiğine de dikkat çekmek gerekir. Örneğin, yaralama sonucu kişinin gözünün kapalı kalması, burun akıntısının başlaması, ağzının çarpıklaşması, salya akmaya başlaması gibi halleri de sabit izde dâhil eden yaklaşımlar.

4. Gebe Kadında Meydana Gelen Neticeler

Bu grupta mağdurun niteliği ile mağdurun üzerine meydana getirilen etki birlikte ağır neticeyi oluşturuyor. Gebe kadın bakımından "erken doğum" (m. 87/1-c, 89/2-f, 95/1-e) yahut "düşük" (m. 87/2-e, 89/3-e, 95/2-e) yapma şeklinde iki kademe var yine. Burada tabii nedensellik bağlantısı çok önemli. Yani yaralama ile meydana gelen bu iki netice bakımından bir nedensellik bağı ve objektif isnat edilebilirlik değerlendirmesi son derece önemli.

İlk ağır netice olan erken doğumda çocuk sağ doğmuş olmalıdır, erken doğum nedeniyle sonradan ölmüş olması sonucu değiştirmeyecektir. İkinci ağır netice olan çocuğun düşmesinde ise çocuğun doğarken anne karnında ölmesi söz konusudur.

5. Çocuk Yapma Yeteneğinin Kaybolması Neticesi

Beşinci grubu oluşturan bu neticede (m. 87/2-c, 89/3-c, 95/2-c) tartışılan bir mesele; mağdurun tüp bebek yoluyla çocuk sahibi olabilmesi halinde yine de çocuk yapma yeteneğini kaybetme söz konusu olacak mıdır? Burada iki yönde de görüş ileri sürülüyor. Yani "Tüp bebek yoluyla çocuk yapılıyor olması, çocuk yapma yeteneğinin tamamen kaybolduğu anlamını taşımaz, bu durum, organda sürekli zayıflama kapsamında değerlendirilir" diyen görüş olduğu gibi "Önemli olan doğal yoldan üremenin gerçekleşmesi olup bunun yitirilmesi halinde çocuk yapma yeteneğinin kaybolması söz konusudur" görüşü de mevcut.

6. Kemik Kırığı veya Çıkığı Neticeleri

Kasten yaralamaya ilişkin 87. maddenin ilk halinde yalnızca kemik kırığı neticesi öngörülmüştü, kemik çıkığı neticesi sonradan kanununa eklendi. Fakat aynı içerikte düzenlemeler içeren taksirle yaralama (m. 89) ve işkence (m. 95) suçlarına ilişkin hükümlerde sadece kemik kırığı neticesine yer verildiğini görüyoruz. Bu maddelere kemik çıkığı neticesinin eklenmesinin unutulduğu veya bilinçli olarak eklenmediği ileri sürülebilir.

7. Hayati Tehlike, Tedavisiz Hastalık veya Bitkisel Hayat Neticeleri

Hayati tehlike (87/1-d, 89/2-e, 95/1-d), tedavisiz hastalık veya bitkisel hayat (87/2-a, 89/3-a, 95/2-a) durumları, esasen üç ayrı netice olmasına karşın bunlar birlikte ele alınabilir. Tabii ki bu neticelerin kendi aralarında bir ağırlık derecelendirmesi de yapılabilir.

Hayati tehlike bakımından kişinin yaşamının, yaralama sebebiyle tehlikeye girmiş olması şart olup girme tehlikesi yeterli değildir. Yani yaralamaya dair olayın büyüklüğü, şiddeti ya da tehlikeliliği değil, meydana gelen etki esastır. Örneğin, kişi, atılan tekme sebebiyle çok yüksek bir yerden düşmüş ve fakat hafif bir yaralama ile kurtulmuş olabilir. Örnekte her ne kadar olayın gerçekleşme biçimi hayati bir tehlike meydana getirme tehlikesi içermekteyse de burada meydana gelen etki önem taşımaktadır. Dolayısıyla olayın büyüklüğünden, şiddetinden, tehlikenin ağırlığından bağımsız olarak meydana gelen etki (netice) esas alınarak değerlendirme yapılmalı, bilirkişi raporu buna göre düzenlenmelidir.

Keza uygulamada ilk (geçici) raporlarda her ihtimale karşı hayati bir tehlikenin var olduğunun belirtilmesi eleştirilmektedir. Çünkü sonradan alınan raporla hayati bir tehlikenin olmadığı tespit edilebilir ve sırf bu nedenle raporlar arası çelişkinin doğması sebebiyle yeni bir rapor daha alınmasına ve böylece sürecin uzamasına yol açılabilir.

8. Ölüm Neticesi

Kasten yaralama (ve işkence) temel suçu sonucunda ölüm neticesinin gerçekleşmesi (m. 87/4, 95/4) en ağır (ve başka) bir netice olarak karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu netice, kasten yaralama ve işkence suçlarında cezayı ağırlaştırıcı bir kast – taksir kombinasyonu olarak düzenlenmiş iken taksirle yaralamada doğrudan taksirle öldürmenin (m. 85) esas alınması gerekmektedir. Bu bağlamda belirtmek gerekir ki ölüm neticesinde de tıbbi bir belirleme gündeme gelebilir.

Benim sunumun bu kadar, ilgili ile dinlediğiniz için teşekkür ederim.